

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Folketrygden i støpeskjeen – hva skjer?

Seniorrådgiver Fredrik Haugen
Forsikringsforeningen
26. mars 2008

Hvorfor pensjonsreform?

- Behov for arbeidskraft – kort og lang sikt
- Rette opp urettferdigheter
- Enkle løsninger og god informasjon
- Styrke bærekraften

Antall yrkesaktive pr. pensjonist

1967: **3,9**

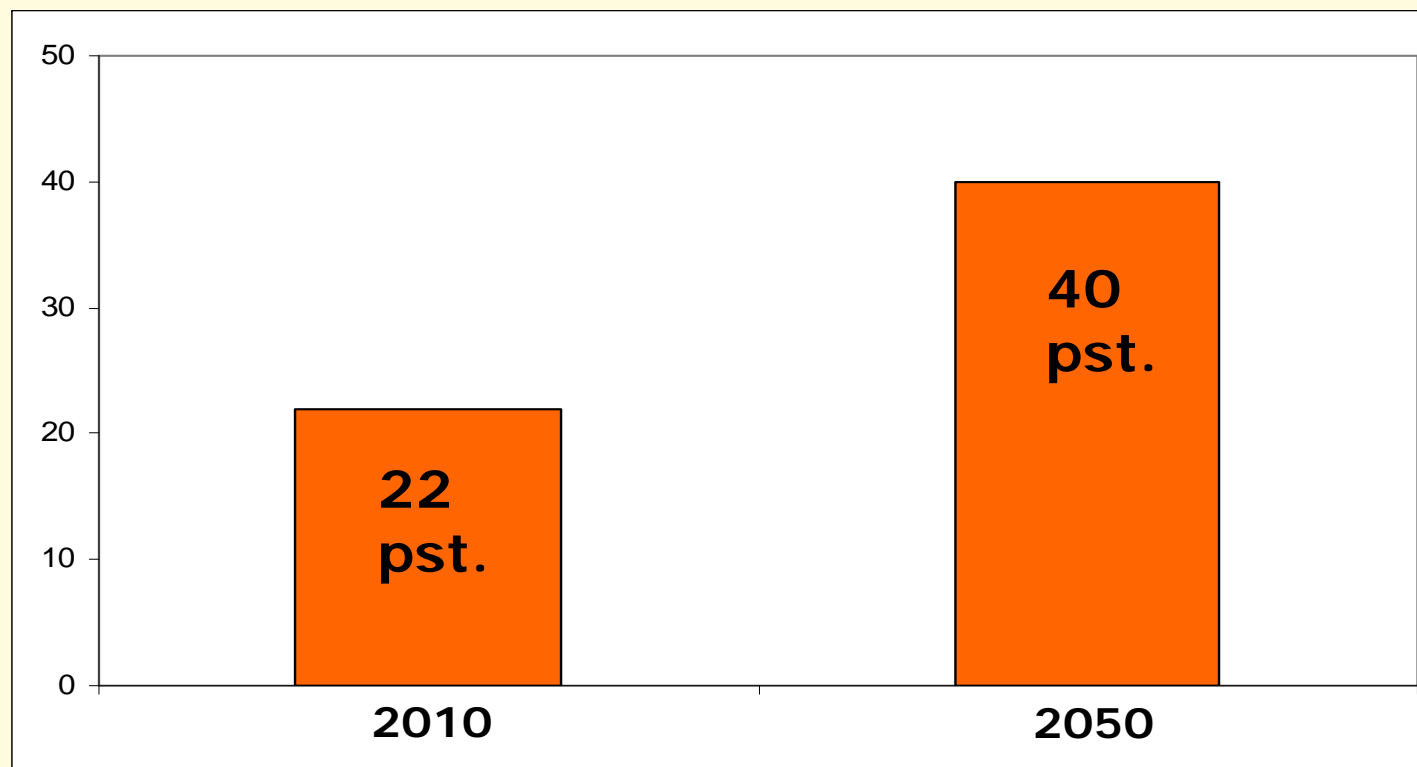

2007: **2,6**

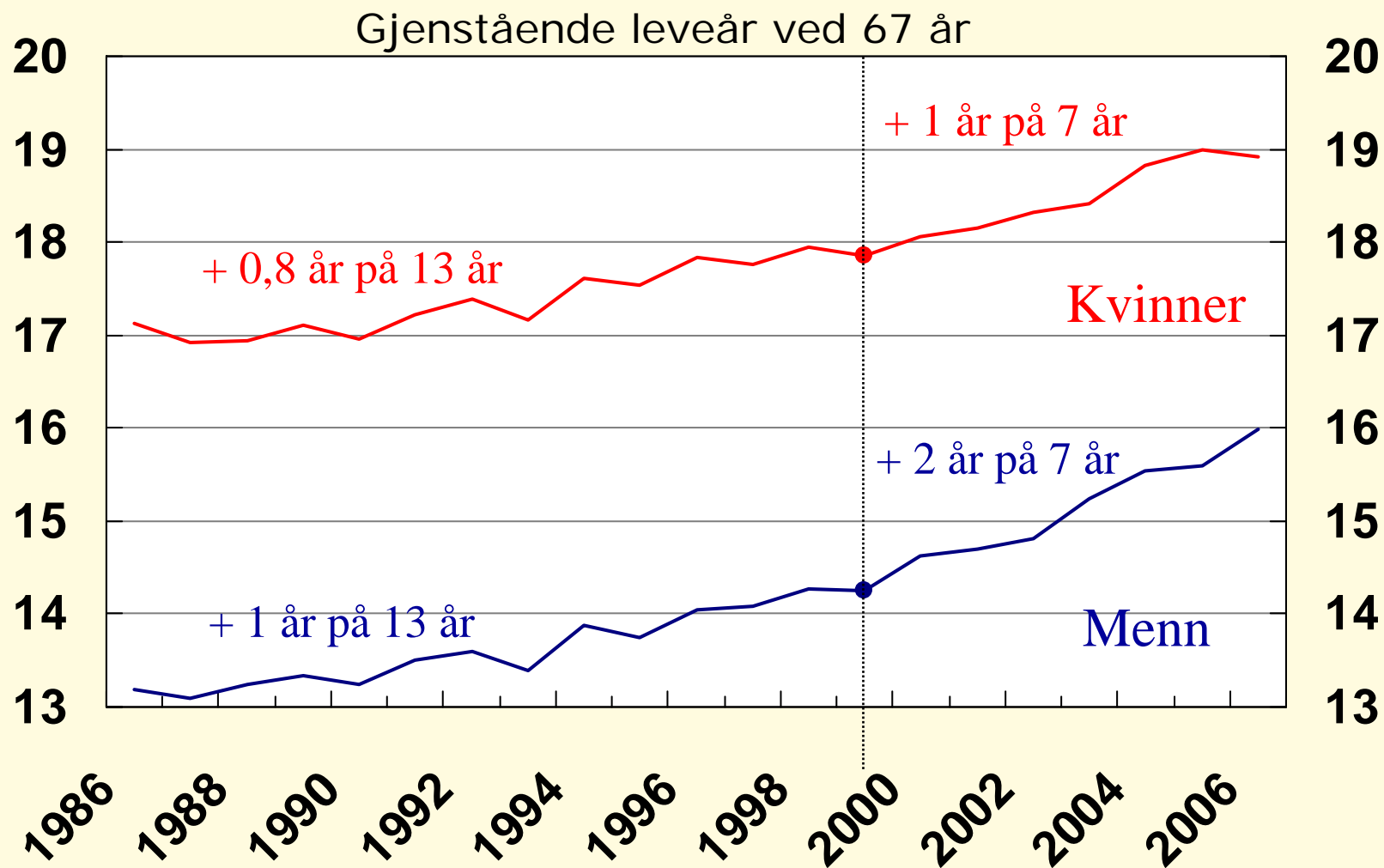

2050: **1,7**

Andelen eldre over 65 år øker kraftig

Kraftig vekst i levealder etter år 2000

Fra stortingsvedtak til høringsnotat med lovutkast

Forlik 26. mai 2005 – St.meld. nr. 12 (2004-2005)

- Levealdersjustering (delingstall)
- Ny regulering av pensjoner
- Alleårsopptjening og fleksibelt uttak

Forlik 23. april 2007 – St.meld. nr. 5 (2006-2007)

- Modell for opptjening og uttak av alderspensjon
- Nøytralt uttak fra 62 år
- Iverksetting 2010

Høringsnotatet med lovutkast 28. januar 2008

- Følger opp forlikene – konkretiseringer av vedtakene
- Høringen og høringsuttalelsene vil danne grunnlaget for lovforslag i løpet av 2008

Opptjening av inntektpensjon

- Pensjon tjenes opp med 18,1 pst. av inntekt opp til 7,1 G per år, og tildeles arvegevinst
- Rettighetene bygges opp til en pensjonsbeholdning
- Opptjente rettigheter reguleres med lønn
- Årlig pensjon: beholdningen deles på gjenstående leveår
- Løsningen:
 - Er enkel og pedagogisk
 - Bygger opp under levealdersjustering og fleksibelt uttak

Levealdersjustering - delingstall

- Innføres med virkning for alle fra 2010 – 1943-kohorten blir den første som får tildelt delingstall
- Delingstall uttrykker forventet antall leveår som pensjonist
- Levealdersjusteringen – innbakt i delingstallene – øker mellom årskull når vi lever lenger
- Hvert årskull får et sett med delingstall fra 62 til 75 år – fastsettes ved 61 år
- Automatisk fastsetting basert på statistikk

Eksempel: Delingstall for 1963-kullet

Uttaksalder	62 år	63 år	64 år	65 år	66 år	67 år	68 år
Delingstall	20,57	19,86	19,15	18,44	17,73	17,02	16,33

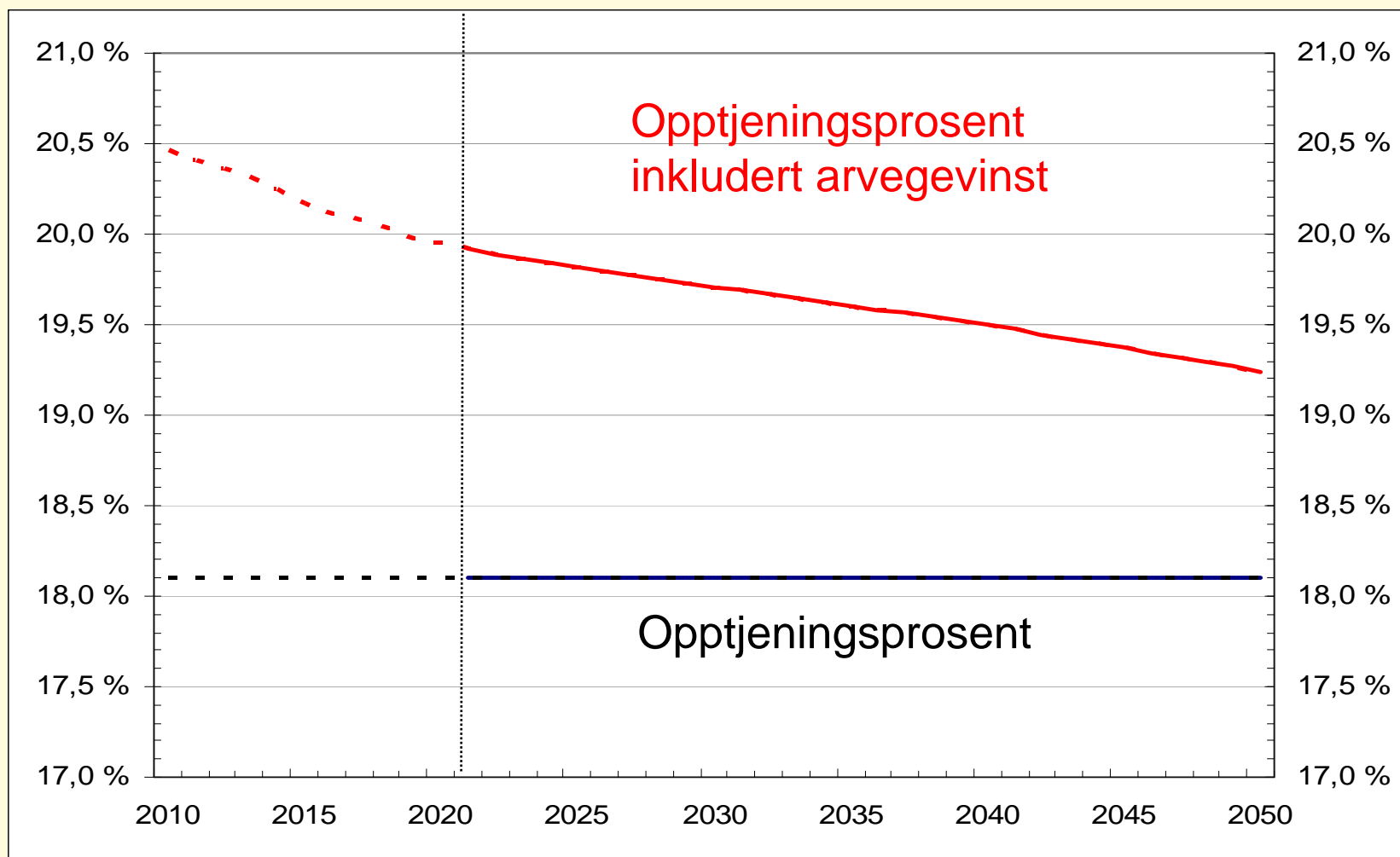
Uttaksalder	69 år	70 år	71 år	72 år	73 år	74 år	75 år
Delingstall	15,63	14,94	14,26	13,59	12,92	12,27	11,62

Levealdersjustering – arvegevinst (dødelighetsarv)

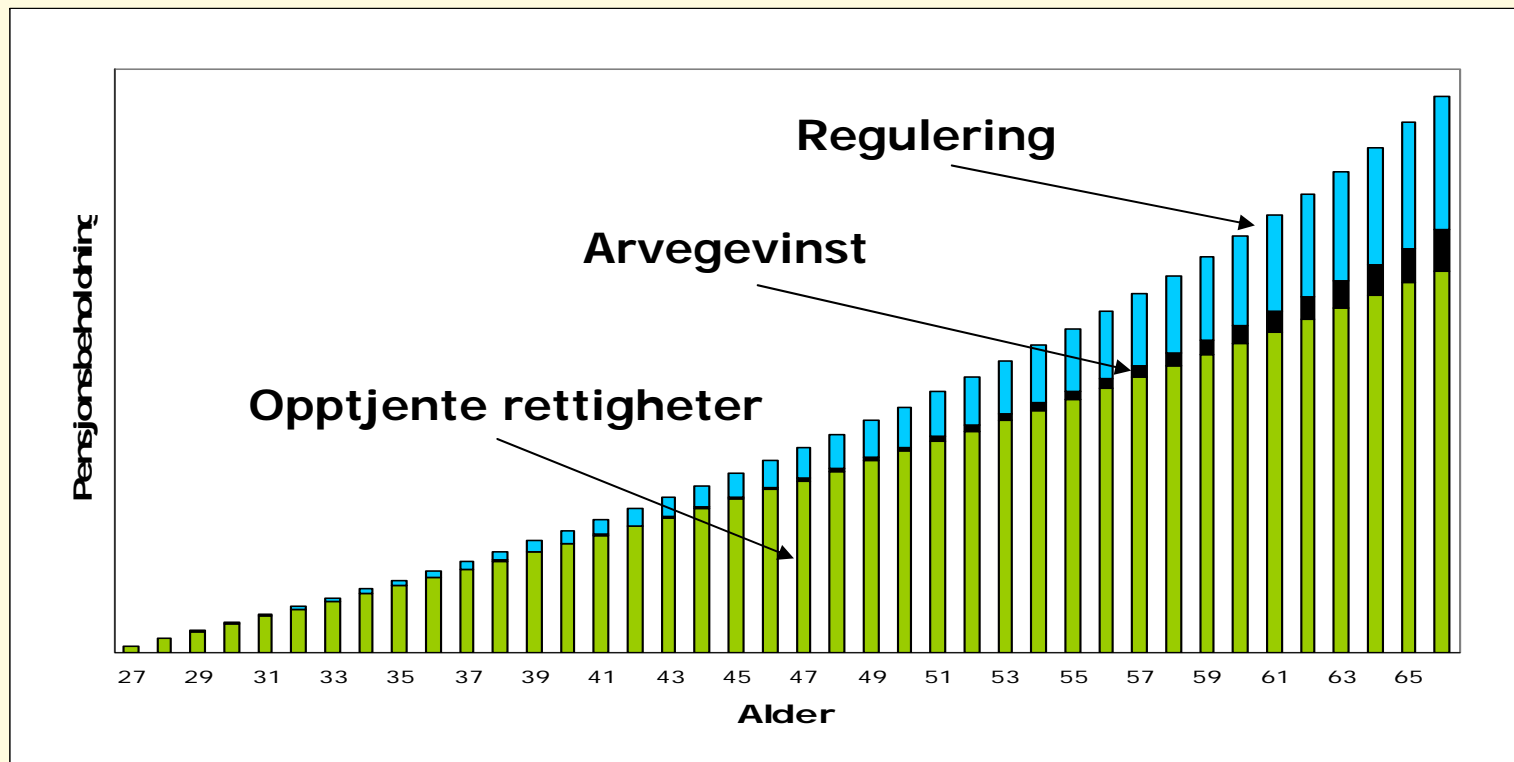
- Pensjonsrettighetene til de som faller fra i yrkesaktiv alder tilfaller de gjenlevende i samme årskull
- Arvegevinsten er en del av den enkeltes opptjening
- Gis som et årlig proporsjonalt påslag til pensjonsbeholdningen
- Tildeles så lenge en har en pensjonsbeholdning
- Arvegevinsten går ned dersom dødeligheten blant yrkesaktive går ned – levealdersjustering

Konsistent levealdersjustering – utgiftene blir upåvirket av endringer i levealderen også før pensjonering

Pensjonsbeholdning som andel av livsinntekt ved 67 år med og uten arvegevinst

Pensjonsbeholdning og årlig pensjon - eksempel

Pensjonsbeholdning v/ 67 år	4 250 000
Delingstall ved 67 år	17,02
Årlig pensjon: $4\,250\,000/17,02=$	249 700

Årlig pensjon øker med senere uttak – eksempel

Uttaksalder	62 år	65 år	67 år	70 år
Pensjonsbeholdning	2 420 000	2 800 000	2 975 000	3 265 000
Delingstall	20,57	18,44	17,02	14,94
Årlig pensjon	124 000	152 000	175 000	219 000

Fleksibel pensjon fra 62 år til 75 år

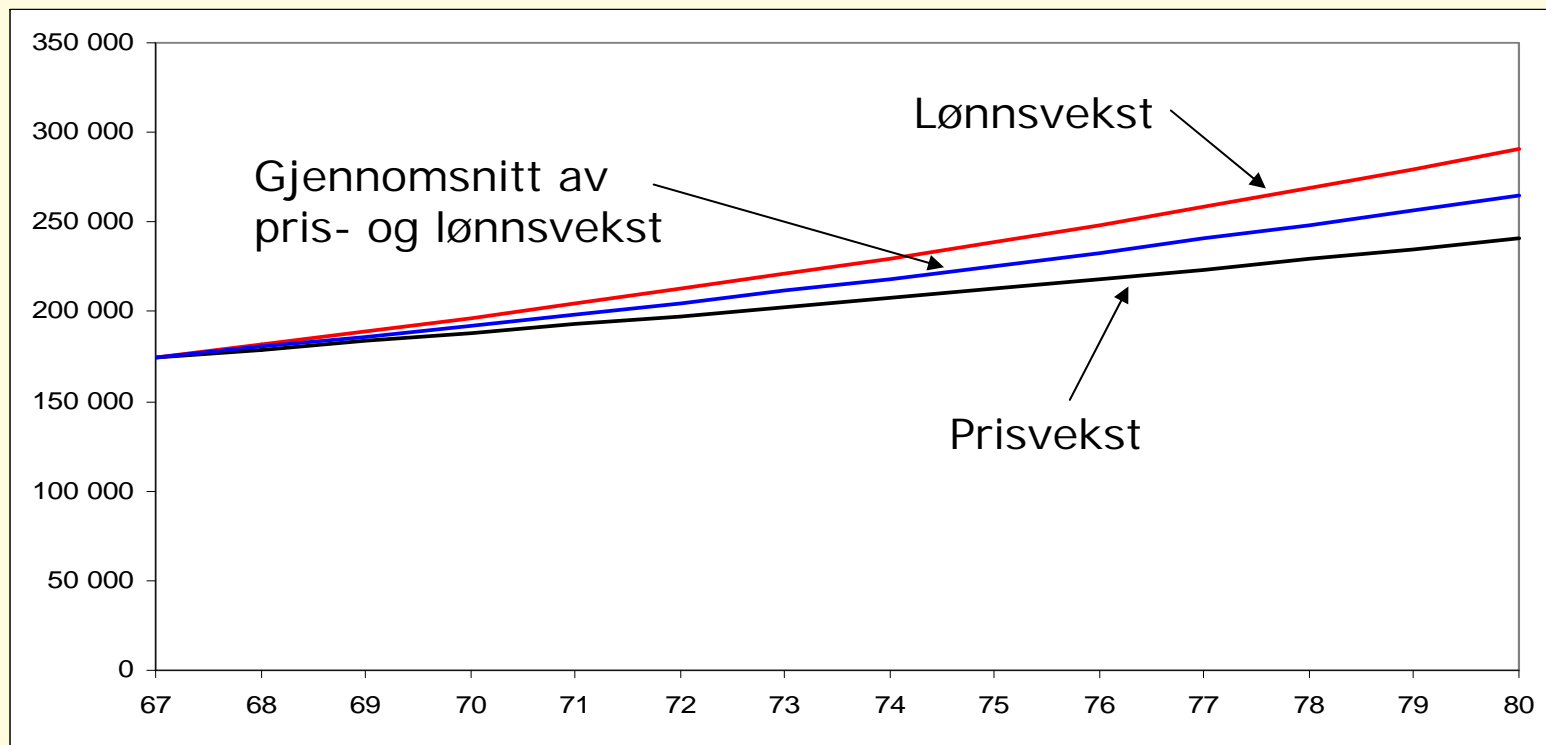
- Det åpnes for uttak av alderspensjon i folketrygden fra fylte 62 år
- Krav for uttak før 67 år:
 - Pensjonen fra fylte 67 år skal overstige minstepensjonsnivået ved 67 år

- Andel som kan gå av med full pensjon ved 62 år:

	Kvinner	Menn	Totalt
2010	42 %	90 %	67 %
2015	56 %	92 %	76 %

- Skal vurderes om også ytelser fra supplerende pensjonsordninger kan inngå i vurderingen av om kravet er oppfylt

Regulering av inntektspensjon under utbetaling

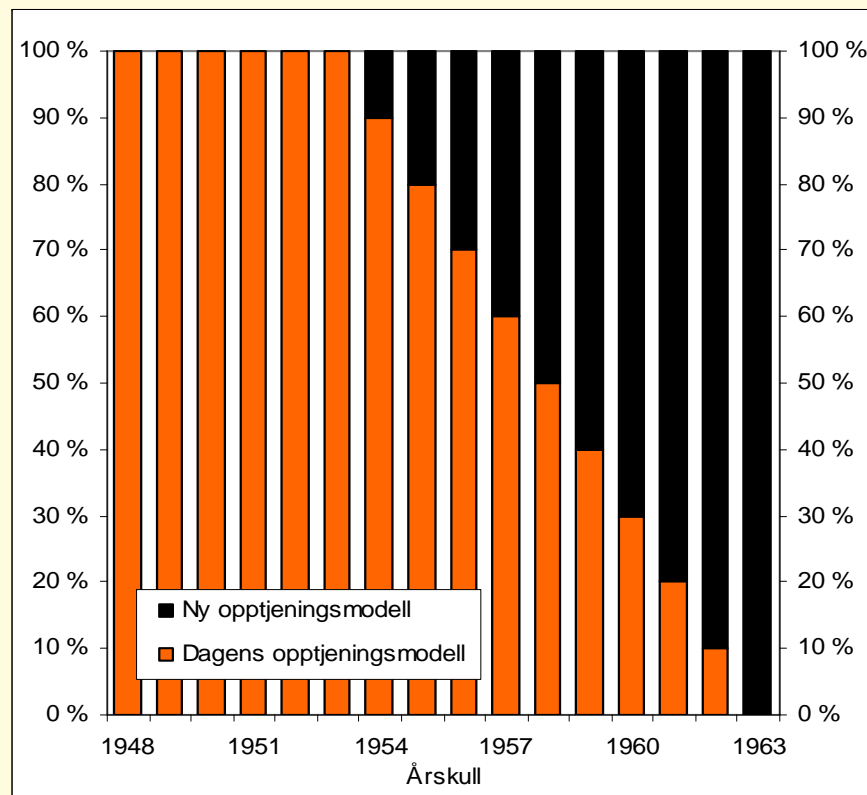
- Gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten – foreslått gjennomført ved lønnsvekst fratrukket en fast faktor (0,75 pst.).
- Forventes å gi samme resultat over tid.
- Lønnsvekst fratrukket fast faktor sikrer at pensjonistene følger lønnsutviklingen

Tilbakevirkende omsorgsopptjening

- Stortingets vedtak våren 2007:
 - Vurdere tilbakevirkende omsorgsopptjening for de som omfattes av nye opptjeningsregler
- Høringsnotatet:
 - Tilbakevirkning avgrenses til nytt system og til omsorg for barn
- Vanskelig å dokumentere pleie av eldre, syke og funksjonshemmede for år før 1992 – ber om innspill i høringen

Hva vil gjelde – og for hvem?

Innfasing av nye opptjeningsregler

- **1953-kullet** – siste kull med bare dagens system (62 år i 2015)
- **Årskullene 1954–1962** – gradvis innfasing (62 år i 2016-2024)
- **1963-kullet** – første kull med bare nytt system (62 år i 2025)

Oppsummert: Årskull til og med 1953-kullet

Til og med 1942-kullet:

- Beholder dagens opptjeningsmodell og dagens uttaksregler
- Nye regler for regulering av pensjon (gjelder alle pensjonister)

Fra 1943-kullet og til og med 1953-kullet:

- Beholder dagens opptjeningsmodell
- Nytt (fra 2010):
 - Mulighet for fleksibel pensjon fra 62 år til 75 år
 - Levealdersjustering (delingstall)
 - Fri kombinasjon av arbeid og pensjon
 - Nye regler for regulering av pensjon

Oppsummert: Årskull fra 1954 til og med 1962-kullet

- Benytter både dagens og ny opptjeningsmodell
- Mulighet for fleksibel pensjon fra 62 år til 75 år
- Levealdersjustering (delingstall og delvis arvegevinst)
- Fri kombinasjon av arbeid og pensjon
- Nye regler for regulering av pensjon
- Tilbakevirkende omsorgsopptjening ift pensjon beregnet etter ny opptjeningsmodell

Oppsummert: Årskull fra og med 1963-kullet

- Ny opptjeningsmodell:
 - Alleårsopptjening
 - Tak på 7,1 G
 - Pensjonsbeholdning
- Mulighet for fleksibel pensjon fra 62 år til 75 år
- Levealdersjustering (delingstall og arvegevinst)
- Fri kombinasjon av arbeid og pensjon
- Nye regler for regulering av pensjon
- Tilbakevirkende omsorgsopptjening

Videre arbeid med pensjonsreformen

- Ny alderspensjon i folketrygden – lovforslag i 2008
 - basert på høringsnotat og høringsuttalelser
- Avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor – hovedoppgjøret 2008
- AFP i offentlig sektor
- Offentlige tjenestepensjoner
- Uførepensjon – forslag til Stortinget i 2009
- Pensjon til etterlatte – behov for tilpassinger
- Tjenestepensjon i privat sektor